

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

X. Iac. Sadoletvs Episc. Carp. Ioanni Salviato S.R.E.C.S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

quid tunc demum scripsissem, id te putavi placatiore animo esse
 scribitur: cum non solum dies, id quod omnibus commune est,
 sed etiam prudentia, quæ tua laus propria est, sedaslet in te animi
 modestas. Quanquam qui sedari possint, non planè perspicio.
 Nocentim sunt nostra mala eiusmodi, ut si in vna parte offensum
 sit in altera sit prosperè actum. Sed cum vno interitu omnia ia-
 ceant, profectò, ubi amplius spe nulla nitamur, non habemus:
 nisi ad eum solum respiciamus, qui altissimum posuit refugium
 forum: quò videlicet, neq; mali flagellum aliquod, neq; fortunæ
 incertitas potest aspirare. Quod equidem oro, optoq; quotidie,
 ut ita sit. Sed si careris non possum, mihi quidem ipsi consilere
 penitus habeoq; constitutum, nequaquam amplius posthac à sum-
 mi Dei cultu ac famulatu me sciungere, cui vni sum dicatus as-
 detur hoc arctiore fidei & deuotionis vinculo, quàm plerique:
 quod cognoui meam illi salutem & libertatem esse curam. Itaque
 certum est, quod tempus vitæ reliquum mihi fuerit, id omne ad
 Dei immortalis cultum, & artium optimarum studia conferre.
 Quod scribo ad te aliquanto liberius. Senti enim, te nunquàm ab-
 horere à talibus consiliis, quæ cum Deo coniuncta sunt: quæ quò
 obdure & aspernari solebant, cum opes & potentias nimis se-
 cretarentur, intellexerunt, ipso euentu docti, falso se consilio à veris
 rationibus aberrasse. Sed de his hæc tenens: neq; enim hæc eiusmodi
 sunt, in quibus immorari admodum lætabile sit. Ego quem a-
 nocentem, quamq; obedientiam erga te iam inde ab initio nostræ
 amissionis cepi, perpetuò sum conseruaturus. Tu me ut dili-
 genter, de in tuorum numero ducas, tibiq; deditissimum esse existi-
 mas, magno opere à te peto. Vale, Carpentoracii, 11. Nonas Fe-
 bruarij, M. D. XXVIII.

X.

11. C. SADOLETVS EPISC. CARP. IOAN-
 ni Salutato S. R. E. C. S. P. D.

Vis literis plenissimis humanitatis & benevolentia, quibus
 ad meas rescriptas, nihil adhuc respondere potui, morbo
 impeditus, non negligentia retardatus. Fuerunt autem illæ, ut
 videtur esse debuerunt, mihi iucundissimæ. Nam & memoria
 tua mirum in modum me delectauerunt: & in optimam par-
 tem accipi, tum iudicium, quod ipse de me in illis faciebas: tum
 consilium, quo cohorrabare, ut nollem hoc tempore deesse respicere.
 Tu vocarios summa cum fide & diligentia seruauissem. De iudi-
 cio quidem, quòd tibi ego idoneus videar, in quo sit aliquid opis
 tui memorari respicere, quando hoc ita accipio, ut id tui potius erga
 me ratio iudicium esse putem, quàm vilius meæ virtutis celti-
 monium.]

monium) habeo tibi magnam gratiam. Talis enim viri benevolentia facis mihi pro illustri testimonio est. Quod verò aut mede-
 ceat, aut id vera & recta ratio à me postulet, ut referam me rursus
 in illos fluctus, ex quibus Dei immortalis incredibili benignitate
 semel ereptus sum: quauquam in omni genere prudentia plurimum
 tibi tribuo, tamen in hoc planè quidem non assentior. Est enim
 meum mihi munus attributum, quod nec deserere debeo, neque ab hac
 mente, illius piè recteq; administrandi, ipsi deseri. quod quidem ego
 perspicere non possum, quo pacto absentes probè administrant, cum ego ipse
 qui adsum, attendoq; reperiatur, hanc vnã omnium maximè laboriosam &
 difficilem esse prouinciam. Sed ut hoc mutari conuelliq; possit: quis mihi
 praestet, ritè omnia deinceps in vrbè auctam in? optinus quidem &
 iustissimus est Pontifex: sed cuiusmodi ceteri ordines? cuiusmodi
 tempora? Qui hominum mores? Nos verò qui satis diu fatigatue
 vehementer illis rebus dedimus operam, & al qua inferuendo
 reipub. naufragia iam fecimus, aliquando litus portumq; nacti,
 obnixè illum teneamus. Equidem quod reliquum dabitur vitæ,
 id etiã Deo & musis sic impendere totum deuouit, ut aliam nullã
 cum quoquam cogitem habere ratione. nec desero in hoc ipso
 quoq; genere vitæ, fore me & ipsi summo Pontifici, quem incre-
 dibili quodam amore prosequor, & ceteris amicis, ornameto
 aliquando ac voluptati. Tantum tenere mihi hanc pacem animi,
 & hunc fructum tranquillitatis, quo mirificè perfruor, ad diem
 vitæ vltimum liceat, in quo mens quidem mea perquam est con-
 stans, sed fortuna est ipsa pertimescenda, cuius tanti & tam vatij
 sunt ad lædendum conatus, aduersus quam illo perfugio vi me-
 ditamur, quod est vnum omnium certissimum & maximum, vtiã
 Deo ipso omnis spes vitæ, omnia subsidia fortuna constituamus:
 qui si fuerit nobilicum, quis contra nos erit? Atq; hæc pauca ad
 te, velut excusans opinionem meam, si non ea est omnino senten-
 tiæ tuæ consentanea: cum præsertim probè intelligas ipse, etiam
 si in me esset ingenium atq; eloquentia, quæ quidem perquam
 minima est, quàm nihil tamen illa profectura sit in tam auertis
 ab æquo & bono, cunctorum moribus ferè & voluntatibus: quæ
 non modò nihil appetunt rectum, neq; honestum: sed ne in eo
 quidem ipso, quod perperam appetunt, habent certam & con-
 stantem rationem appetendi. Sed hæc fortasse plura, quàm oportuit.
 Quod autem privati iam tecum officij est: quod à te meam
 benevolentiam & agnoscas erga te, & tuam mihi ipse vicissim
 tribuas, meque in numero ducas tuorum: vehementer (ut verum
 fatear) mihi gratum est: tibiq; confisimo, si quid aliquando eue-
 nerit, ut te ipsa declarandum sit, quo sim in te animo: me non
 solùm æquaturum, sed (si licebit) superaturum etiam tuam de
 me

me opinionem. Tu vt mei memoriam conferres, hominūq; omnibus ingenij & virtutis ornamentis prædico, Alberto Pio Carporum principi, plurimam vt dicas meis verbis salutem, te magno opte rogo. Vale. Carpentoracti, III. Nonas Maij, M. D. XXVIII

XL

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPENT.

Des. Erasmo Roterod. S. P. D.

Accepi tuas literas, Basileæ Calen. Octobris datas, in quibus
 Altera manu tua ascriptum, alteras te eodem exemplo antè
 dedisti: quas non acceperam: Sed & hæc tardius huc allatae sunt.
 medio enim Nouembri mihi sunt redditæ: Quas habui, mi E-
 rasme doctissime, omni ratione gratissimas. Nam & effigiem tuæ
 erant virtutis, summaq; humanitatis, mihi ante oculos totam
 posterum, quam ego semper soleo & mirari, & amare: & tuæ erga
 me singularis beneuolentiæ fuerūt mihi fidelissima testes. Quod
 enim tanta de salute mea curam susceperis: atq; vsq; eò fueris
 sollicitus, quoad habueris certum, quid me factum esset: meq; in
 his locis constituisse cognoueris: amici nimirum animi, & egre-
 gæ beneuolentiæ hæc magna est significatio, in qua ne viuam mi E-
 rasme, si tibi concedo, vt in amando me sis superior. Multa equi-
 dem quæ in te sunt, atq; haud scio an multò plura quàm in quo-
 quam alio, dilexi semper & admirarus sum, ingenium, eruditio-
 nem, cõpiam: atq; illud im primis, quod tu ista tantæ doctrinæ
 ornamenta ad peccatis studium, & ad Christi celebrandū nomen
 contulisses. Hæc verò tuo tanto in me ipsum amari, etsi animo
 beneuolentiæ sum par, verbis tamen & literis satisfacere non
 possum. Dum enim auiddè cupio exprime quàm me tibi denota-
 tam patem, mihi nec stylus, nec oratio suppetit: quod tu per te
 melius poteris existimare. Sanè, quod ad me attinet, admirabili
 Dei beneficio salus mihi tum & incolumitas est inuenta, cum vi-
 ginti diebus ipse ante miserissimum casum Romæ, ex vrbè illa exi-
 uerit habens ad Ecclesiam meam, & in ea resisteret, quod reliquū
 eius vitæ, constituens: quo quidem voto iam antea Deo eram ob-
 stiteram. Nec verò dubito, quin recta & grata Deo hæc voluntas,
 cuius me incolumitatis exiterit. Nam mea reliqua eiusmodi
 sunt mihi illius magis misericordia sit opus. Sed quod ego minus
 meo debet gratia. Meas quidè fortunas omnes, acerba mi-
 hi verbis fortuna eripuit. In his ipsam bibliotheam, quam ego
 Græcis & Latinis libris magna diligentia vndiq; comparatis, re-
 fectam: quæ omnium fuit, vt & tu existimas, & ipse sentio, is-